

Titel: Et Øieblik, Hr. Andersen!

Citation: "Et Øieblik, Hr. Andersen!", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K15*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-oia-txr-shoot-k2.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K15

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

2. Tilblivelseshistorie

»Et Øieblik, Hr. Andersen!« knytter sig til SKs forfatterdebut fra sept. 1838, *Af en endnu Levendes Papirer. Udgivet mod hans Villie af S. Kierkegaard (LP)*. Denne bogs kritik af H.C. Andersens roman *Kun en Spillemand* havde ved udgivelsen ikke umiddelbart affødt en offentlig reaktion fra Andersen. Reaktionen kom i 1840: Den 13. maj fik *Skuespilleren imod sin Villie*, en vaudeville opført mere end 30 gange på Det kgl. Theater siden 1811, repremiere i Andersens bearbejdelse under titlen *En Comedie i det Grønne*. Den ene af stykkets to personer er en skuespildirektør Dalby, som i løbet af handlingen optræder i flere skikkelser, herunder som hegeliansk hårskærer (frisør), hvis replikker delvis er ordrette gengivelser fra SKs nu to år gamle LP.*

SK skriver i »Et Øieblik, Hr. Andersen!«, at han ikke selv overværede stykket i maj, fordi »Strængere Arbejder forbød mig imidlertid netop i denne Sommer at følge med den skønne Litteraturs friske Frembringelser« (SKS 15, 7,22-23). Dvs. han var optaget af læsning og forberedelse til den afsluttende eksamen på universitetet den 3. juni 1840.* Senere kom han gennem nogle bekendte under vejr med, at han i en vis forstand var indgået i Andersens stykke. Da juli-aug. gik med den månedlange tur til Jylland,* har SK først for alvor haft tid til at beskæftige sig med sagen fra aug., da han var tilbage i København og ventede på at begynde på pastoralseminariet. *En Comedie i det Grønne* blev ikke opført igen før nov. 1840, men selvom Andersens stykke kun blev opsat ved særforestillinger, udkom det alligevel på tryk i *Det kgl. Theaters Repertoire* 26. okt.* SK købte det allerede dagen efter hos Schubothes Boghandel* og kunne nu ved selvsyn få sine anelser bekræftet og citere stykket i »Et Øieblik, Hr. Andersen!«

Da SK opfatter replikkerne, skabt på baggrund af LP og lagt i munden på en hegelianer, som et »Angreb« fra H.C. Andersen (SKS 15, 8,29-9,4), er det helt afgørende for ham, at Andersen læser hans genmæle, før Andersen indleder sin forestående udenlandsrejse. SK sammenligner situationen med et andet aktuelt, litterært angreb, nemlig den omstændighed, at en kritisk anmeldelse af H.P. Holsts *Digte. Første Samling*, Kbh. 1840, Ktl. 1568, var blevet offentliggjort i *Berlingske Tidende* 16. okt., så Holst, der på dette tidspunkt havde forladt København, ikke kunne svare sin kritiker.* Derfor bliver datoen for Andersens afrejse et særligt tema i »Et Øieblik, Hr. Andersen!«, uden at den specifikt nævnes. Andersen forlod København 31. okt.,* hvilket har givet SK mindre end en uge til at aflevere sin tekst og svare på et eventuelt gensvar fra Andersen (SKS 15, 10,35-11,3). De fremsatte perspektiver for en så omfattende polemik mellem de to forfattere er næppe alvorligt ment. Ganske vist lagde Andersen sig først fast på datoen for sin afrejse, efter at H.P. Holst havde forladt København, men herefter er der formentlig ikke gået mange dage, førend SK har opsnapet et pålideligt rygte om digterens rejseplaner.*

»Et Øieblik, Hr. Andersen!« er henvendt til »det læsende Publikum« (SKS 15, 7,12) i en avis, men om en offentliggørelse var SKs reelle intention, er et åbent spørgsmål. Hvis det var SKs hensigt, forkastede han tydeligvis planen undervejs. Der er den teoretiske mulighed, at han var misinformeret om Andersens afrejsedato og af tidnød ikke fik afleveret sin tekst. Eftersom der hverken er islæt af skriftet i SKs værker eller private optegnelser før eller siden,* er det mest sandsynlige dog, at emnet kun havde SKs flygtige interesse. Således indrømmer SK selv, »thi Sagen er ikke af den Natur, at jeg gad skrive derom, naar Andersen har forladt Kjøbenhavn« (SKS 15, 11,3-4).

Sammenfattende kan det siges, at SK tidligst midt i aug. 1840 forberedte en polemisk henvendelse til H.C. Andersen på baggrund af *En Comedie i det Grønne*. Forberedelserne mandede ud i den overleverede version af »Et Øieblik, Hr. Andersen!«, som SK skrev mellem 27. okt. og 31. okt. 1840, hvorpå han lagde teksten væk og ikke siden beskæftigede sig med den.